

Kamenné památky Miletínska

Málokterý venkovský region se může pochlubit takovou koncentrací drobných kamenných památek, umístěných v zastavěném prostoru i ve volné krajině, jako české Podkrkonoší. O Podzvičinsku či dokonce o Miletínsku samotném to platí doslovně. A není to jen tím, že naše krajina je bohatá na kvalitní pískovec a v ne-dalekých Hořicích sídlí věhlasná sochařsko-kamenická škola s dlouholetou tradicí. Svědčí to i o zbožnosti našich předků a naší úctě k zanechaným památkám a nemovitému kulturnímu dědictví vůbec. V obvodu bývalé miletínské farnosti se díky tomu dodnes zachovaly více než tři desítky volně stojících kamenných Božích muk, prostých křížů i bohatě vypravených soch světců. A většinu z nich si připomeneme v následujícím seriálu.

Socha svatého Jiří

Po velkém požáru Miletína byla uprostřed náměstí v roce 1853 vybudována centrální pískovcová kašna, ozdobená ve svém středu chrličem v podobě mořské panny. Mnoha občany byla tato figura považována za nevkusnou, nadlesní Hrdlička o ní ve svých zápiscích mluvil jako o „mořské potvoře“, přesto však na kašně vydržela téměř 40 let.

Změna nastala až po roce 1891, kdy farář Jan Kamarýt odkázal městu částku 300 zlatých k tomu, aby

byla kašna ozdobena vhodnou plastikou znázorňující městský znak – sv. Jiří na koni s drakem.

Miletín získal sv. Jiří do svého znaku pravděpodobně od svého pána Jiřího z Valdštejna. Nalezneme jej poprvé na nejstarší známé městské pečeti z roku 1564.

Mučedník Jiří (†303) pocházel z urozené rodiny a stal se důstojníkem římského vojska. Za obhajování křesťanské víry byl mnohonásobně týrán a nakonec popraven. Jeho život je opředen mnoha legendami, nejznámější je pohádkový motiv záchrany princezny před drakem, který je však alegorií na boj dobra se zlem a prosazování křesťanství.

Svatý Jiří je patronem mnoha profesí, např. vojáků, jezdců, kovářů, bednářů, rolníků, horníku nebo pocestných. Chrání koně a dobytek před nemocemi, morem, uštknutím nebo horečkou. Jako svého patrona jej používá řada států a měst.

Nadšeným sběratelem předmětů s motivem sv. Jiří byl i arcivévoda František Ferdinand d'Este.

Své návrhy na zhotovení nové sochy pro Miletín zaslali např. sochař z Pecky Jan Kühn nebo profesoři hořické sochařsko-kamenické školy Josef Jiříček a Moric Černil.

Zajímavostí může být, že profesor Moric Černil plánoval využít figuru draka jako vodní chrlič.

Socha krátce po umístění na kašnu v létě 1892

O pouti v roce 1965

Dílo bylo nakonec svěřeno hořické dílně sochaře Josefa Černého. Hotová socha z doubravského pískovce byla na kašnu usazena 6. srpna 1892 a v neděli 11. září, během celodenních oslav desátého výročí vzniku hasičského sboru, vysvěcena. Celkové náklady dosáhly sumy 650 zlatých.

Socha představuje sv. Jiří na koni s kopím, jímž bojuje s drakem. Stojí na obdélníkovém soklu zakončeném profilovanou římsou. Na severní straně podstavce je rytý letopočet vzniku 1892, na jižní straně jméno autora „J. F. Černý z Hořic“. Jiné nápisy zde nejsou. Výška sochy i s podstavcem dosahuje čtyř metrů.

Jak šel čas

1915 Socha byla opravena.

1928 Dělníci při odstraňování zimního bednění kašny urazili sv. Jiří levou ruku a jeho koni ucho a levé kopyto. Téhož roku byla provedena úplná oprava.

1934 Po vybudování městského vodovodu ztratila kašna svůj původní účel a byla přeměněna na květinový záhon.

1948 V říjnu byla kašna rozebrána a Sv. Jiří zůstal stát osamocen.

1952 S ohledem na nedávné rozšíření silniční křižovatky byla socha v září přestěhována o několik metrů

severozápadním směrem, do jedné osy s pomníkem K. J. Erbena a mariánským sloupem.

1953 Sv. Jiří byl spojen s Erbenem kamenným obrubníkem a květinovými terasami. Tak obě kamenné plastiky zůstaly až do roku 1991, kdy byly opět rozděleny.

1991 Proběhla též rekonstrukce zanedbané a časem značně poškozené jezdecké sochy. Restaurátor Jiří Kašpar její povrch očistil a konzervoval, chybějící části (ruku s kopím, kopyto vzpínajícího se koně) rekonstruoval.

1992 Socha byla prohlášena za kulturní památku.

Od poslední ucelené opravy v roce 1991 byla socha znovu několikrát poškozena. Nejprve koni odpadla uзда, v říjnu 2004 následkem opilecké výtržnosti přišel sv. Jiří o kopí i s kusem ruky. V létě 2006 proběhla neodborná nouzová oprava. Další útok vandalů přišel v květnu 2014, od té doby schází mučedníkovi celá levá paže. Na důkladnou rekonstrukci tato památka zatím stále čeká.

Jan Hlavatý

Prameny a literatura:

Státní okresní archiv Jičín, Archiv města Miletín:

Kronika Miletína, města a okolí. Svazky V a VI (Josef Špringer)

Kronika města Miletína 1849–1930 (J. N. Lhota a pokračovatelé)

Pamětní kniha 1939–1952 (František Kučera)

Kronika města Miletína 1953–1983 (František Kučera, Alois Kněžourek)

Dokumentace Městského úřadu Miletín

Rulíšek, Hynek: Slovník křesťanské ikonografie. Nakladatelství Karmášek, 2006

Fotografie: Emil Andres, Jaroslav Šulc a autor

